

KOMMENTAR TIL HØRINGSNOTAT – FORDELING AV NORSK TIPPINGS OVERSKUDD TIL SAMFUNNSNYTTIGE OG HUMANITÆRE ORGANISASJONER

Følgende organisasjoner har underskrevet denne uttalelse:

UNICEF, SOS-barnebyer, Leger Uten Grenser, WWF, Regnskogsfondet, Amnesty, Framtiden i våre hender,

SAMMENDRAG

- Kulturdepartementets forslag innebærer at organisasjoner som arbeider for humanitære formål internasjonalt, ikke bare blir utestengt fra en fremtidig fordeling av tippemidler, men de stenges også ute fra muligheten til å påvirke sin egen inntektsside gjennom oppstart av et alternativt lotteri.
- Frivillig virksomhet til fordel for internasjonale formål behandles ikke likt med tilsvarende engasjement for norske formål. Dette er en svært uheldig utvikling, og vitner om manglende solidaritet med verdens mest utsatte befolkninger.
- Kulturdepartements opplegg til videre behandlingsmåte innebærer at de overnevnte betydelige endringer i organisasjonenes rammebetingelser skal vedtas uten at Stortinget får saken til behandling.
- Når det gjelder mulige fremtidige fordelingsmodeller, baserer de seg på en definisjon av frivillighet som til dels er gammeldags, eller som det offentlige selv så langt ikke har lagt til grunn for sin definisjon av frivillig virksomhet (ref. momsrefusjonsordningen).

KOMMENTAR

Gjennomgangen av tildelingen av tippemidler i Norge er blitt imøtesett med forventning i flere år. Reglene som nå foreslås i høringsutkastet fra Kulturdepartementet innebærer imidlertid at organisasjoner som arbeider for humanitære formål internasjonalt, ikke skal være en del av fordelingen av Norsk Tippings overskudd øremerket samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner. Dette fører til at det særdeles omfattende frivillige engasjementet for internasjonale formål – enten det er frivillig virksomhet eller frivillige gaver som eksisterer i det norske samfunn - ikke blir ansett som en form for samfunnsnyttig og humanitær virksomhet. Dette kan ikke annet enn oppfattes som en klar og beklagelig policyendring fra norske myndigheters side.

Dette kunne muligens ha blitt forstått dersom Kulturdepartementet hadde valgt å gi adgang eksempelvis til et større landsomfattende lotteri til finansiering av de internasjonalt orienterte

organisasjonene. I høringsutkastet går Kulturdepartementet inn for en fortsatt restriktiv praksis som **ikke** vil åpne for andre lotterier av en viss størrelse.

Dette innebærer at internasjonale organisasjoner ikke bare blir utestengt fra en fremtidig fordeling av tippemidler, men de stenges også ute fra muligheten til å påvirke sin egen inntektsside gjennom oppstart av et alternativt lotteri e.l.. Det legges med andre ord opp til en klar forskjellsbehandling mellom nasjonale og internasjonalt orienterte organisasjoner – idet førstnevnte organisasjoner får adgang til tippemidler, også gjennom nye spill i markedet, slik som Nabolagsspillet.

Det er også overraskende at en slik betydelig endring som skissert ovenfor tilsynelatende skal vedtas av Kulturdepartementet uten at Stortinget får saken til behandling. Sakens prinsipielle viktighet burde tilsi at Stortinget fikk uttale seg.

Det har vært et bredt politisk ønske om at Norges betydelige internasjonale engasjement som nasjon, støttes opp av brede, frivillige aktiviteter på grasrotplan. Det er beklagelig at det nå foreslås - ved fastsettelse av en ny fordeling av midler fra Norsk Tipping - at frivillig internasjonalt engasjement ikke skal behandles likt med tilsvarende engasjement for norske formål.

Kulturdepartementet skriver i høringsnotatet at for internasjonale organisasjoner så finnes det andre målrettede støtteordninger. Dette er ordninger der midlene fordeles svært ulikt mellom organisasjonene, og omfanget av frivillig virksomhet, enten det dreier seg om frivillig innsats eller frivillige bidrag – er overhodet ikke noe kriterium for offentlig støtte til bistandsaktiviteter i organisasjonenes regi.

De overnevnte organisasjoner stiller seg også noe undrende til at den samfunnsmessige beredskap (som tre av de såkalte 10H-organisasjonene bidrar til) skal finansieres over tippemidlene i fremtiden. I dag eksisterer det jo ordninger på statsbudsjettet (eksempelvis Fiskeridepartementet/ Redningsselskapet) som bidrar til løsningen av disse oppgavene.

Kulturdepartementet går inn for en streng håndheving av den nåværende enerettsmodell til fordel for Norsk Tipping. Som nevnt vil dette forslag medføre at internasjonalt orienterte organisasjoner i realiteten ikke kan få midler fra større landsdekkende lotterier. I stedet for å bøte på en favorisering av en viss type innsamling til frivillig sektor, vil det nye forslaget lage nye usaklige favoriseringer som ikke vil skape ro omkring saken.

Det er også et viktig prinsipielt aspekt ved denne tildelingspolitikken som Kulturdepartementet synes å ignorere: Flere organisasjoner som f.eks. Amnesty International, Greenpeace, og i noen grad også humanitære nødhjelpsorganisasjoner som Leger Uten Grenser, tar ikke imot offentlig støtte til arbeidet sitt for å sikre sin nøytralitet og uavhengighet. Nettopp denne uavhengigheten er et viktig aspekt ved frivillig sektor. Det er et paradoks at hovedpotten av ikke-øremerkede midler til frivillig sektor da ikke kan gå til disse organisasjonene. Den støtteverdige virksomhet som også disse organisasjonene står for, kunne motta støtte fra et større landsomfattende lotteri dersom dette hadde vært drevet utenfor Norsk Tippings regi. Heller ikke dette vil Kulturdepartementet tillate.

FORDELINGSMODELL OG DEFINISJON AV FRIVILLIGHET

Modell med objektive kriterier – 2 b – I Oxford research-utredningen er prinsipielt langt å foretrekke fremfor de øvrige modeller skissert i utredningen.

I utformingen av tildelingskriterier baserer man seg imidlertid på en definisjon av frivillighet som er lite tidsaktuell eller fremtidsrettet. Man konsentrerer seg om antall frivillige årsverk målt gjennom en

statistisk undersøkelse, kombinert med kostnadssiden for aktivitetene i Norge. Andre elementer av frivillighetsbegrepet utelukkes som for eksempel:

- økonomisk støtte og bidrag
- arbeid i nettverk
- frivillige aktiviteter i avgrensede tidsrom,
- engasjement og mobilisering i sosiale medier.

I ordningen med kompensasjon for moms, er **frivillig innsats** definert som at

«...noen stiller sin tid til disposisjon for organisasjonene uten krav om motytelse, betaler medlemskontingent uten vederlag eller gir penger/gaver til organisasjonens formål»

I utredningen ser man bort fra flere av disse elementene i sin definisjon av frivillighet. Det gjelder eksempelvis penger/gaver til organisasjonens formål. Det er ønskelig å benytte den samme definisjon av frivillig som legges til grunn for momsrefusjonsordningen til fordeling av tippemidler, som er noe annet enn det utredningen nå legger opp til.

Basert på **momskompensasjonsordningens definisjon av frivillighet**, bør det utvikles en enklere modell enn den som utredningen foreslår:

Element 1: Frivillig virksomhet – «noen stiller sin tid til disposisjon for organisasjonene uten motytelse»

Målt som rapporterte nasjonale driftskostnader for organisasjoner som søker momskompensasjon .

Element 2: «Betaler medlemskontingent uten vederlag»

Posten «Medlemsinntekter» fra regnskapene som registreres av Innsamlingsregisteret brukes som grunnlag.

Element 3: «Gir penger /gaver til organisasjonens formål»

Posten «Innsamlede midler» fra regnskapene som registreres av Innsamlingsregisteret brukes som grunnlag.

Disse tre elementene bør stå for hver sin **tredjedel** av det samlede tildelingsgrunnlag.

En fordel ved den skisserte modell er at den benytter seg av kvantitative, objektive størrelser som allerede er godt kjent av organisasjoner og myndigheter. Tallene det refereres til er allerede revidert og rapportert inn til offentlige/halv-offentlige instanser.

En slik ordning burde også forutsette at alle organisasjoner som ønsker å dra nytte av NT-tildeling i fremtiden vil måtte registrere seg i Innsamlingsregisteret.

3. juni 2013